

Δεδεαγας.
 Απο' οδου α εν της θρακικης
 Εσεληριδες . 1897.

ΘΡΑΚΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΔΕΔΕΑΓΑΤΣ

ΜΟΛΙΣ ἀριθμεῖ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἡλικίαν, ὁ-
 μιούργημα τοῦ χάριτος τῶν ἀνατολικῶν σιδηρο-
 δρόμων, ὅστις ἐθήκεν ἐνταῦθα τὴν εἰς τὸ Αἰγαῖον
 ἀπόληξιν τῆς γραμμῆς.

Λέγεται ὅτι, εἰς τὸ μέρος ὑψοῦται νῦν ὁ φάρος ὑπὸ γηραιῶν
 δρῦν, ἐμόναζεν Ὁθωμανὸς ἐρημίτης, εἰς ὃν ὀφείλεται καὶ ἡ
 ὀνομασία τῆς πόλεως, δένδρον τοῦ Ἑρημίτου. Δάσος μέγα
 ἐξετείνετο μέχρι τῆς ἀξένου ἀκτῆς, ἐνθα σήμερον ἡ πόλις,
 κρησφύγετον διαβόητου ληστείας, ἥς τὰ φοβερά ἄθλα δια-
 σφύζονται ὡς ἀπαισία παράδοσις.

Πόσον ἄγριος ἦν ὁ τόπος οὗτος ! Μόνον ὁ ἐρημίτης ἡ-
 δύνατο νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ ἐντροφῶν ἐν τῇ ἀγριότητι τοῦ
 τόπου καὶ ἀπολαύων τῆς βροντοφώνου μουσικῆς τῶν ἐπὶ τῆς
 ἀκτῆς θραυομένων λυσοσχιλίων τοῦ νώτου κυμάτων. Καὶ μόνον
 ἡ σκληρὰ δρῦς περιφρονοῦσα πάντα ἀνθρώπινον φόβον ἦν ἡ
 σιωπηλὴ σύντροφος τοῦ θεολήπτου αὐτοῦ ἀνθρώπου. Ἀγρίως
 ἐμυκάτο ὁ νῶτος μόνος τοῦ τόπου δεσπότης κατατρώγων
 διὰ τῶν γιγαντίων του κυμάτων τὰ κόκκινα χρώματα καὶ ἄ-

πειλῶν νὰ ἐκριζώσῃ διὰ τῆς ἀδαμάστου πνοῆς καὶ αὐτὴν τὴν γηραιάν τοῦ ἐρημίτου ὀρῶν.

Ἀδύνατον νὰ σταθῇ εἰς τὰς ἀγκύρας τοῦ πλοῖον ἐνταῦθα, ὅταν ὁ Αἰόλος ἔχει λύσει τοὺς ἀσκούς του. Ἐνῶ τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ κάτοπτρον διελαύνεται ὑπὸ πλοιαρίων πλησι-
στίων, ἐνῶ λευκὴ ὡς θαλασσόβιον πτηνὸν λέμβος λούεται εἰς τὴν κυανῇν θάλασσαν, ἐπιχαρίτως δὲ ἅμα καὶ μεγαλο-
πρεπῶς μίλια τινα μακρὰν τῆς ἀκτῆς προσβλέπει πρὸς τὴν ξηρὰν κυλινδουμένη ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἀτενίζουσα πρὸς τὸν οὐρανὸν λευκόπτερος ἡμιολία, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος, ὅπως ἡ σκηνογραφία μεταβληθῇ. Μικρὸν νέφος ἀνακύπτει ἐκ τοῦ ἀγερώχως πρὸ τῆς Θρακικῆς ἀκτῆς ὑψου-
μένου τῆς Σαμοθράκης ὄρους, νεφύδιον, ὅπερ θὰ ἐχρησίμευε διὰ τὸν ζωγράφον, ὅστις θὰ ἐπειρᾶτο νὰ ἀναπαραστήσῃ ἐν τοῦ φυσικοῦ ὥραίαν θαλασσογραφίαν. Αἱ διαστάσεις τοῦ νέ-
φους αὐξάνουσι ὅλον ἐν καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον διὰ μελανοῦ κρασπέδου περιβάλλει πάσας τὰς κορυφὰς τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους. Μυκηθμός τις ὡς ἀπαίσιον ἀκούεται σάλπισμα φοβερὰ προ-
μηνύων εἰς τοὺς ἐν τῇ θαλάσῃ.

Εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι οἵτινες ἐν τῇ θαλάσῃ ὄντες θὰ δυνηθῶσι νὰ φύγῳσιν τὴν λύσσαν τοῦ φοβεροῦ στοιχείου! Ἀλλὰ πῶς; Τὰ ἱστία παύουσι νὰ δέχωνται σωτηρίαν πνοὴν ἀνέμου καὶ ὡς ῥάκη κρέμονται ἀπὸ τῶν ἱστῶν, διότι προηγεῖται νηνεμία, ἔπεται ἡ τῶν κυμάτων ἔφοδος καὶ μετὰ ταύτην ἡ ἀκάθεκτος τοῦ νώτου πνοή. Τὸ πλοῖον μένει, μένει ἀναμένον. Ἐὰν εἶνε πολὺ μικρόν, ὥστε νὰ ὑποτάσσῃται εἰς τὴν δύναμιν ἰσχυρῶν βραχιόνων δύναται νὰ σωθῇ· αἱ κῶπαι θὰ ὀδηγήσωσιν αὐτὸ εἰς τὴν ἀκτὴν· ἄλλως μένει εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ μαινο-
μένου στοιχείου, ὅπερ δὲν βραδύνει νὰ ἐμφανισθῇ. Τρίζουσιν ἤδη οἱ ἱστοί, κυλινδεῖται ὡς κέλφος καρύου πελώριον σκάφος,

ὅπερ ὡς δι' ἰσχυρῶν ὀνύχων συγκρατεῖται ἀπὸ τῆς ἀβύσσου,
ἀπὸ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐλπίζει εἰς τὴν ἄβυσσον
καὶ ἀντλοῦσι παρηγορίαν προσβλέποντες εἰς τὰς ἰσχυρὰς τῶν
ἀγκυρῶν ἀλύσεις οἱ γενναῖοι ναῦται νομίζοντες, ὅτι δι' αὐ-
τῶν θ' ἀποκρούσῃσι τὸν κίνδυνον, ἐκεῖνοι οἷς

robor erat et triplex aes.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ὀρυΐνη καρδία των καὶ ὁ χάλκινος θώραξ κάμ-
πτεται. Θραύονται αἱ ἀλύσεις καὶ τὸ πλοῖον αὐτανδρον εἰς
τὴν ἀκτὴν παρασύρεται ὡς παρασύρει πνοὴ ἀνέμου ἑλαφρὸν
πτερόν.

Πολλάκις εὑρεθεὶς πρὸ παρομοίας εἰκόνας μετ' ἀπορίας ἡ-
ρώτησα ἑμαυτόν, διατί τάχα νὰ ἐκλεχθῇ ὁ ἀλίμενος καὶ κα-
κοθαλασσος οὗτος τόπος καὶ νὰ συνοικισθῇ ἡ ἔρημος ἀκτὴ,
ὅπως καταστραφῶσι τελείως ἀκμάζουσά τέως Θρακικαὶ πό-
λεις. Βεβαίως δὲν εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ δοθῇ ἀπάντησις
λύουσα τὴν ἀπορίαν μου ταύτην, ἀλλ' ἀπάντησις λίαν λυ-
πηρά. Ὀλίγα μίλια μακρὰν κεῖται ἡ Αἶνος, ἥτις πρὸ τοῦ
σιδηροδρόμου, ὅτε πᾶσα ἐμπορικὴ κίνησις διεξήγετο διὰ τοῦ
ποταμοῦ, ἀπετέλει τὸν πονοδαϊότατον ἐμπορικὸν λιμένα τῆς
Θράκης καὶ Ρωμυλίας. Ἐνταῦθα ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως ἐπε-
βάλλετο νὰ τεθῇ ἡ ἀπόληξις τῆς γραμμῆς· διότι ἐκτὸς τῶν
ἄλλων πλεονεκτημάτων, ἅτινα κέκτηται ἡ Αἶνος ἀπέναντι
τοῦ Δεδεαγάτζ, ὑπὸ ἔποψιν ναυτικὴν εἶνε ἀσυγκρίτως ὑπερ-
τέρα. Ἐν καιρῷ τρικυμίας μεγάλης σφύζονται μόνον τὰ
πλοῖα ἐκεῖνα ἅτινα θὰ προφθάσωσι νὰ ἀγκυροβολήσωσι εἰς
τὴν ἀκτὴν τῆς Αἶνου (τρακοντίνα) καταλιπόντα τὸ Δε-
δεαγάτζ.

*
* *

Μ' ὅλα ταῦτα συνωκίσθη πόλις ἔνθα οὐδ' ἀλίεως καλύβη

ὑπῆρχε καὶ ἐδημιουργήθη τόπος μεγάλης ἐμπορικῆς σημασίας. Ἀποληξίς δύο σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, Ἀνατολικῶν σιδηροδρόμων καὶ ἐνωτικῆς γραμμῆς Θεσσαλονίκης-Κωνσταντινουπόλεως ἀποτελεῖ ἤδη τὸ σημεῖον δι' οὗ μεγάλη ξηρὰ κοινωνεῖ πρὸς τὴν θάλασσαν, τοὺς λιμένας τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Μεσογείου. Παραχώρησις δὲ τοῦ προνομίου κατασκευῆς λιμένος ἐσχάτως ὑπὸ τῆς Ὁθωμ. κυβερνήσεως γενομένου ἐξασφαλίζει τὴν ἐν τῷ μέλλοντι θέσιν αὐτοῦ.

Συνοικισθὲν κατ' ἀρχὰς ὑπ' ὀλίγων Αἰνίων Ἡπειρωτῶν, Μακεδόνων κατοικεῖται σήμερον ὑπὸ 5 χιλ. περίπου Ἑλλήνων καὶ ὀλιγίστων ξένων καὶ Ὁθωμανῶν. Οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐγένετο ἔδρα διοικήσεως (μουτεσαρφλίκ), ἡ δὲ μητρόπολις Αἴνου μετέφερε τὴν ἔδραν τῆς ἐνταῦθα. Καλῶς ἢ κακῶς ἐγένετο τοῦτο οὐ τοῦ παρόντος, τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι οὐδαμῶς ὠφέλησε τὰ γενικά τῆς ἐπαρχίας συμφέροντα.

Οἱ πρῶτοι τῆς πόλεως οἰκισταὶ θὰ συνδέωσι τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν μετὰ τῶν εὐλογιῶν τῶν μετέπειτα, διότι προνοητικώτατα σκεφθέντες ἔπραξαν πολλὰ ὑπὲρ τῆς κατόπιν αὐξηθείσης Ἑλληνικῆς κοινότητος. Αὐτοὶ ἔθεσαν στερεὰ θεμέλια πρὸς δημιουργίαν κοινῶν καταστημάτων, ἔαν δὲ μέχρι τοῦδε ὑπῆρχεν ὁ αὐτὸς ζῆλος δὲν θὰ ἠύρισκώμεθα σήμερον εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ οἰκτείρωμεν τὴν ἀτάσθαλον κατάστασιν τῶν ἡμετέρων πραγμάτων καὶ νὰ πτωώμεθα τοὺς κινδύνους, οὓς θέλομεν ἀναμετρήσει. Ἄς ἀπονεμηθῇ τοῖς Ἑλληνικωτάτοις οἰκισταῖς τῆς νέας πόλεως ὁ δίκαιος ἔπαινος καὶ ἡ αἰδὶς εὐγνωμοσύνη. Ὑπ' αὐτῶν ἐλήφθη τότε τὸ καλλίτερον τῆς πόλεως μέρος πρὸς οἰκοδομὴν σχολείων καὶ ἐκκλησίας. Ἀκόμη δ' οἱ πεντακισχίλιοι Ἑλληνες ἐκκλησιάζονται ἐν τῷ μικρῷ καὶ πενιχρῷ ναῷ, ὅστις ἐκτίσθη τότε.

Οἱ ἐν Δεδεαγάτζ "Ἕλληνες κατέχουσι μέχρι σήμερον πᾶσαν τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν, εἰ καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐτῶν ἤρξατο σφοδρὸς κατὰ τοῦ ἡμετέρου στοιχείου πόλεμος καὶ τάσις πρὸς ἐκτόπισιν αὐτοῦ, ἥτις ἔσχεν ἀρκούντως δυσάρεστα ἀποτελέσματα ἐν τῇ ἐμπορικῇ ἰδίᾳ τάξει. Τὰ περιορισμένα ὅρια τοῦ Θρακικοῦ μας ἡμερολογίου δὲν μοὶ ἐπιτρέπουσι νὰ εἰσέρχωμαι εἰς λεπτομερείας, αἵτινες θὰ μὲ ἦγον λίαν μακράν. Ἀλλὰ καὶ φρονῶ, ὅτι ἐν τῇ ἐμπορικῇ ταύτῃ πάλῃ, ἣν ὑφιστάμεθα πολλαχοῦ, θέλομεν ἐξέλθει νικηταὶ ἡμεῖς μεθ' ὅλον τὸ ἀντίξοον τῶν περιστάσεων. Ἄς μᾶς καταπολεμῶσιν οἱ Ἑβραῖοι τῆς Αὐστρίας διὰ τῶν μεγάλων κεφαλαίων καὶ τῶν ὑποστηρίξεων. Ἄς διευθύνωσιν οὗτοι καθ' ἡμῶν τὰς εὐκολίας, ἃς παρέχουσιν αὐτοῖς οἱ ἀνατολικοὶ σιδηρόδρομοι. Ἡμεῖς ἀντιτάσσομεν κατ' αὐτῶν τὸ ἑλληνικὸν ἐμπορικὸν καὶ ναυτικὸν πνεῦμα, τὴν δραστηριότητα καὶ θέλομεν κατισχύσῃ.

Εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν ὅμως τοῦτον ἄρχεται ἤδη προστιθέμενος καὶ ἕτερος. Καὶ ἄλλοι συνασπίζονται, ὅπως καταβάλωσι τὸ ἡμέτερον στοιχεῖον καὶ διὰ μέσων ὑπούλων. Εἶνε γνωστὰ ἤδη αἱ βλέψεις τῶν βορείων ἡμῶν γειτόνων ἐπὶ τοῦ Δεδεαγάτζ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν. Δὲν πιστεύω δὲ νὰ ὑπάρχῃ ὁ ἀγνοῶν τὴν ἐπίμονον ἀπαίτησιν τῶν Βουλγάρων, ὅπως διορίσωσι ἐμπορικὸν πράκτορα ἐν Δεδεαγάτζ. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε τόσο ἀπλοῦν καὶ ἀσήμαντον, ὥς δύναται τις νὰ νομίσῃ. Βεβαίως ὁ βούλγαρος πράκτωρ ὑπὸ τὸν μανδύαν τῆς ἐμπορικότητός του θὰ κρύπτῃ καὶ πολλὰ ἄλλα.

Δὲν δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι εἰνέ ποτε δυνατόν νὰ κατισχύσωσιν ὑμῶν οἱ Βούλγαροι ἐνταῦθα ἐμπορικῶς. Ἀλλ' οὐδ' οἱ Βούλγαροι πιστεύω ἤλπισαν τοιοῦτόν τι.

Ἡ γεωγραφικὴ ὁμῶς θέσις τῆς πόλεως συντελεῖ ὥστε, αὐτῶν μὲν νὰ διεγείρηται ἡ βουλιμία, ὑμῖν δὲ πρέπει σοβαρὰς ἀνησυχίας νὰ ἐμπνέη. Κεῖται δυστυχῶς πλησίον τῆς Βουλγαρικῆς ἡγεμονίας ὁ δὲ σιδηρόδρομος συντέμνει μεγάλως τὴν ἀπόστασιν ταύτην, χαράσσων εἰς τὴν φαντασίαν των τὴν ὁδὸν δι' ἧς θὰ ἀνέπνεον τὴν ἡδύπνοον αὐρὰν τοῦ Αἰγαίου ! Ἐκ τῆς προσεγγίσεως δ' αὐτῆς εἶνε εἰς αὐτοὺς εὐκολον νὰ ἐνεργῶσιν συστηματικῶς ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν των ὀνείρων ἐνταῦθα. Εἶνε δὲ γνωστὸν πόσον εὐκόλως οὗτοι δημιουργοῦσιν ἀξιώσεις δεικνύοντες χιλιάδας βουλγάρων, ἐκεῖ ἔνθα ἐν τοῖς δακτύλοις ἀριθμοῦνται οἱ ὁμόφυλοι των. Ἦλθεν ἤδη ἡ σειρά καὶ τῆς Ἑλληνικωτάτης αὐτῆς θρακικῆς γωνίας πρὸς τὰς τοιαύτας τῶν ἐνεργείας. Μετ' οὐ πολὺ χρόνον ἴσως ἐπεκταθῶσιν καθ' ὅλην τὴν ὑδρόγειον αἱ κατακτητικαὶ των βλέψεις. Τοῦτο ἡκιστα μᾶς ἐνδιαφέρει. Ἄς ἀναμετρήσωσιν τοὺς κινδύνους τούτους οἱ ἄλλοι λαοί, διὰ τὴν Θράκην ὁμῶς ἡμεῖς εἴμεθα οἱ μόνοι ἀρμόδιοι.

Τί θέλουσιν ἤδη οἱ Βούλγαροι ἐνταῦθα; Ἐπὶ τοῦ παρόντος προσπαθοῦσι νὰ μορφώσωσιν πυρῆνά τινα βουλγαρικὸν συγκεντροῦντες ἐκ τῶν σποραδικῶς πέριξ ὀλιγίστων βουλγαροφώνων χωρίων μονάδας τινὰς καὶ παρέχοντες αὐτοὺς πρὸς τοῦτο γενναίας ὑποστηρίξεις. Ὁ πυρὴν δὲ οὗτος ἐνισχυόμενος ἐξῶθεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ θὰ μεταβληθῇ εἰς κέντρον βουλγαρικὸν ἰσχυρὸν, ὅπερ θὰ δυνηθῇ νὰ χρωματίσῃ καὶ τὰ πέριξ. Ἀγαθοὶ σωθίνισται, οὔτε πολλὰ οὔτε ὀλίγα ζητεῖτε; Ταῦτα ἐπιδιώκουσιν ἐνταῦθα καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐργάζονται, ὅπως ἡμέραν τινὰ δυνηθῶσι νὰ διατυπώσωσιν ἀξιώσεις. Ἀπέναντι δὲ τῶν διαβολικῶν τούτων σχεδίων τὸ πράττομεν ἡμεῖς; Οὐδέν. Ἀδιαφοροῦμεν ἐν ἐπιγνώσει τῶν ὄσων βυσσοδομοῦντες ἐναντίον ἡμῶν, ἐναντίον τῆς Θράκης,

ἀδιαφοροῦμεν ἀσυγγνώστως καὶ τῆς ἀδιαφορίας μας τὰς
 τῆς εἴθε νὰ μὴν ἴδωμεν θλιβερά ἀποτελέσματα. Οἱ ἐχ-
 θροὶ μας ἐκ τοῦ μηδενὸς ὑπὲρ αὐτῶν δημιουργοῦσι ἡμεῖς
 δέ, λυπηρὸν εἰπεῖν, τὰ ὑμέτερα εἰς τὴν τύχην καταλίπω-
 μεν. Θρασέως προκαλοῦσιν ἡμᾶς εἰς ἀγῶνα ἄνισον δι'
 ὅπλων ἅτινα ἔξωθεν λαμβάνουσι καὶ ἐπὶ ἐδάφους ἐφ' οὗ
 αἰέποτε ἤκμασεν Ἑλληνικὴ ἰσχύς, ἡμεῖς δὲ ἐν χώρᾳ οἰκείᾳ
 ἔχοντες τὰ πάντα ὑπὲρ ἡμῶν θ' ἀφήσωμέν αὐτοὺς ἐπὶ
 πολὺ νὰ μηχανορραφῶσι τοιαῦτα ;

Ἄς μὴ παρεξηγηθῶ ὡς θερμοκέφαλός τις πατριώτης. Δὲν
 σκέπτομαι οὕτω. Τίς δὲν θέλει νὰ ἴδῃ τὴν Ἑλληνικὴν κοινό-
 τητα Δεδεαγὰτ' ἀξίαν τοῦ ὀνόματός της κατανοοῦσαν τὴν
 ἀποστολὴν της ; Ἄς μὴ συμβαίνει ἐνταῦθα, ὅ,τι πανταχοῦ
 τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ ἀσυμφωνία αἱ ἐριδες καὶ οἱ κομματι-
 σμοὶ ἅς μὴ χρησιμεύσωσιν ὅπως βραδύτερον θρηνήσωμεν,
 ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐθνικὴν ἀπώλειαν.

Τὸ Δεδεαγὰτ' ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του καὶ ὃν ἔδρα διοι-
 κήσεως καὶ μητροπόλεως φυσικῶς ἤδη προώρισται νὰ ἐξασκῇ
 μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν πέριξ. Ἀκμάζουσα δὲ Ἑλληνι-
 κὴ κοινότης καὶ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον θέλει ἐπεκτείνειν ἀ-
 γαθὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ περιφερείας μεγάλης. Τοῦτο κατανο-
 οῦσιν οἱ πολέμιοι ἡμῶν, τοῦτο πρέπει καὶ ἡμεῖς πρὸ παντὸς
 νὰ κατανοήσωμεν ἐγκαίρως. Ἐνισχύουσιν ἐκεῖνοι τὴν ἀνύ-
 παρκτον σχεδὸν κοινότητά των, ἅς ἐνισχυθῇ ὑπὸ παντὸς δυ-
 ναμένου ἢ ἀρτιπαγῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος. Βεβαίως εἶνε
 λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις νὰ διατηρῶνται σχολεῖα ἂν ὅχι καλ-
 λίτερα ἐφάμιλλα τῶν ὑμετέρων μὲ προσωπικὸν ἀφθονώτερον
 εἰς ᾧ νὰ φοιτῶσι ὀλίγοι μονάδες μαθητῶν, οἱ δὲ ἡμέτεροι
 νὰ στερεῶνται καὶ ναοῦ ἁξίου εἰς τῆς μητροπόλεως ἔδραν . .

Σαρπηδών

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΚΚΙΔΗΣ

ΚΑΤΑΓΟΜΕΝΟΣ ἐκ Γάνου, θρακικῆς πόλεως ἐπὶ τῆς Προποντίδος ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1841 καὶ διήνυσε τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς ὑπὸ τὸν Χορτάκην. Διακριθεὶς ἐν ἐπὶ τούτῳ τεθέντι διαγωνίσματι ἀπεστάλη ὡς ὑπότροφος τοῦ Σ. Σίνα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου, ἔνθα ἐνωρὶς ἐξετιμῆθη ὑπὸ τῶν καθηγητῶν καὶ ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀστρονόμου καὶ Διευθυντοῦ τοῦ αὐτοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἐγκε, δημοσιεύσας διαφορὰς καὶ πολλοῦ λόγου ἀξίας ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις ἐν τῇ ἀστρονομικῇ ἐφημερίδι τοῦ Βερολίνου Μετ' ἐνδελεχεῖς σπουδὰς ἐγένετο διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας, ἐπεδόθη δ' εἴτα συστηματικώτερον εἰς τὴν ἀστρονομίαν ἐπὶ ἓν ἔτος, ἐργασθεὶς ἐν τῷ αὐτοῦ ἀστεροσκοπείῳ καὶ εἴτα ἐν Παριτίοις. Ἐπαυελθὼν εἰς Ἀθήνας διωρίσθη ἀστρονόμος ὑπὸ τὸν μακαρίτην Σμίθ, ἐδίδασκε δὲ καὶ ὡς ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ὡς καθηγητὴς τῆς μηχανικῆς ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων. Τῷ 1871 ἐγένετο καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σμίθ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀστεροσκοπείου, ἰδρύσας τοὺς διαφοροὺς μετεωρολογικοὺς σταθμοὺς τοῦ Κράτους καὶ συνδέσας σχέσεις μετὰ τῶν ἀστεροσκοπειῶν Ἰταλίας καὶ Ρωσσίας. Ἐξέδωκε σύγγραμμα μηχανικῆς καὶ ἕτερον περὶ θεωρητικῆς ἀστρονομίας, οὗ αὐτῶς δύο μόνον τόμοι ἐξεδόθησαν. Ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ κατέγραψεν ὑπὲρ τὰς τρισχιλίους φωτομετρικὰς παρατηρήσεις, ἐταίμους ἤδη πρὸς μελέτην καὶ σπουδὴν. Ἀλλὰ πλὴν τῆς ἐπιστημονικῆς του μορφώσεως καὶ δράσεως, ὁ Κοκκίδης ἦτο κάτοχος εὐρείας ἐγκυκλοπαιδείας καὶ μνήμης τόσον ἰσχυρᾶς, ὥστε κατέπληττε τοὺς μετ' αὐτοῦ διαλεγομένους διὰ τὴν ἐνημερότητα, ἣν εἶχεν ἐπὶ παντὸς θέματος ἐπιστημονικοῦ, φιλολογικοῦ, ἱστορικοῦ μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομεριῶν.

[Κατὰ τὰ ἐν τῷ Ἡμερολόγιῳ Σκόκου τοῦ 1897]